

KUN. JONAS KIDYKAS, SJ, JUBILIATAS

Kun. J. Kidykas, dabartinis Dievo Motinos parapijos klebono padejejas, gimęs 1905 m. sausio 8 d. Žemaičių Kalvarijoje, ejęs kunigo keliu per Lietuvą, JAV, Kanadą, Braziliją, Urugvajų ir Argentina, ir dabar keleri metai esąs Cleve-lande, praėjo pavydėtinai ilgą ir Dievo garbei neužmirštiną kelionę. Toji sukaktuvinininko kelionė sausio 8 d. atsiremia į 75 m. sukaktį, o rugpiūčio 27 d. į 45 metų kunigystės džiaugsmą ir garbę.

Kun. J. Kidyko tėvai — Jonas Kidykas ir Uršulė Malūkaitė, dar prieš jam išeinant į pradžios mokyklą, išmokė skaityti. Paskiau dvejus metus mokėsi Žemaičių Kalvarijos ir pusmetį Platielių pradžios mokyklose. Gimnazijos mokslų mokėsi Telšiuose, Skuode ir Plungėje. 1925 m. įstojo į jėzuitų ordiną vokiečių provincijon. Naujokyną, filosofiją ir teologiją atliko Olandijoje, vokiečių jėzuitų mokykloje. Olandijoje, Valkenburge, išventintas ir į kunigus 1935 m. rugpiūčio 27 d. Paskutinius jėzuitų mokslinimo metus praleido Prancūzijoje: Paryžiuje, Nancy universitete ir Paray-le Monial.

Lietuvoje kunigo darbą 1937 m. vasarą tęsė tik porą mėnesių. Toliau jo kunigo kelias, prasidėjęs iš Lietuvos, nusitęsė į tas didesles tolimas ir tuos didelius kraštus. Karas jėzuitų lietuvių būrelį užklupo Olandijoje, Vokietijoje, Italijoje. Jiems baigiant mokslus ir negalint grįžti į Lietuvą, patal-
rus jėzuitų generolui Jonui Jans-
sens, afidevitus gaunant iš Chi-
cagos ir Baltimorės amerikiečių jė-

zuitų provincijolų, tie klierikai ir jauni kunigai buvo atkviesti į Ameriką. Juos iš pradžių amerikiečiai ir priglaudė. Bet vis daugiau lietuvių jėzuitų atvykstant į Ameriką, vietos jėzuitų namai pasidarė per maži. Tada jie patarė įsigyti savus namus. Jie ir reikalingas paskolas parūpino savo vardu.

Kadangi generolo mintis buvo lietuviams, jėzuitams darbuotis lietuvių sielovadoje, padėti para-
pijoms, stoti į universite-
tus ir rengti specialius įvairioms

mokslo šakoms, kad būtų naudingi apaštalai grįžę į Lietuvą, tiems uždaviniams planingai vykdyti buvo reikalinga savo vadovybė. Todėl ir buvo įkurta lietuvių jėzuitų viceprovincija išeivijoje. Chicago pasirinkta todėl, kad čia buvo keleta universitetų ir daugiausiai susibūrusių lietuvių.

Kun. J. Kidykas rūpinosi tokių namų suorganizavimu ir buvo pirmasis lietuvių jėzuitų vyresnysis išeivijoje. Apie eitas pa-
reigas taip sako: mokytojas, bend-

(Nukelta į 7 psl.)

SEMANARIO

MŪSŲ
LIETUVA
"NOSSA LITUANIA"

Rua Juatindiba, 28 - Parque da Moóca - CEP 03124
São Paulo - Brasil Caixa Postal. 44 21 - CEP 01000
Diretor Responsavel: VYTAUTAS BACEVIČIUS
Administrador: STANISLAO ŠILEIKA
Redige Equipe Editorial - Fone: 273-0338

Metinė prenumerata Brazilijoje iki liepos mėnesio Cr\$ 300.00 - Atskiro numerio kaina Cr\$ 8.00

Prenumerata paprastu paštu į užsienį: 18 Dol.

Į P. Ameriką oro paštu: 20 Dol.

Prenumerata oro paštu Šiaurės Amerikon: 25 Dol.

Į tolimus kraštus 30 Dol.

GARBĖS PRENUMERATORIUS Cr\$ 3.000,00

Vieno Numero GARBĖS LEIDĖJAS Cr. 1.500,00

Užuojautos, Sveikinimai ir Skelbimai (Anunēios) mokami už skilties (Coluna) centimetra po Cr.50.00

Už skelbimų kalbą ir turinį, Redakcija neatsako

Rašiniai grąžinami tik autoriui prašant.

Straipsnius ir Korespondencija Redakcija taiso bei tvarko savo nuožiūra.

Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia Redakcijos bei leidejų nuomonę.

Cekius, Perlaidas ir administracinius laiškus rašyti "STANISLAO ŠILEIKA" vardu.

SNO Generalinio sekretoriui p. Kurtui Valdeimui,
Helsinkio Susitarimų Baigiamąjį Aktą pasirašiusių
Šalių Vyriausybėms,
"Tarptautinės Amnestijos" Organizacijai,
Europos ir Amerikos Helsinkio Grupėms

1979 metų rugpjūčio 23 d. sukako 40 metų, kai Molotovo ir Ribentropo parašais buvo patvirtintas dviejų diktatorių, Stalino ir Hitlerio, pasiryšimas okupuoti ikeletą Rytų Europos šalių, tarp jų ir Lietuvą. Šio slapto sandėrio protokolų įgyvendinimas atnešė žmoniui Antrąjį pasaulinį karą, o Lietuvai Latvijai ir Estijai – nepriklausomybės netekimą su visais iš to sekusiais padariniais, kurie iki šiol apsprendžia tų respublikų politinį, ekonominį bei kultūrinį gyvenimą.

Naudodamasi šia proga, 45 pabaltiečių grupė paskelbė protesto memorandumą, adresuotą kai kurių šalių vyriausybėms ir SNO. Jame buvo prašoma ne tik viešai pasmerkti Molotovo-Ribentropo paktą, bet ir likviduoti jo padarinius, t.y. išvesti svetimą kariuomenę iš Pabaltijo respublikų ir suteikti joms apsisprendimo teisę.

Pabaltiečių memorandumas susilaukė plataus atgarsio visame pasaulyje. Dar kartą buvo pabrėžta, kad bet kokių aneksijų nepasmerkimas ar abejingumas pavergtų tautų likimui, jau savaime yra nusikaltimas. VFR valstybinis radijas "Vokiečių banga" rugsėjo 5 ir 6 d. rusiškose laidose perdavė Molotovo ir Ribentropo pasirašytų slaptų protokolų tekstus, tuo tiesiogiai patvirtindamas pabaltiečių memorandumo pagrįstumą. Nei TSRS vyriausybė, nei jos masinės komunikacijos priemonės nepaneigė šio VFR valstybinio radijo pranešimo.

Kaip Kremlius reagavo į prašymą panaikinti Molotovo-Ribentropo pakto padarinius? Kol kas vienintelis atsakymas į tai buvo KGB represijos Lietuvoje ir Estijoje. Spalio 3 d. Vilniuje įvydytos kratos Antano Terlecko, Algirdo Statkevičiaus, Juliaus Sasnausko, Vlodo Šakalio butuose, spalio 11 d. – Jurbake pas Angelę Paškauskienę, spalio 12

dieną – Kaune pas Arvydą Čechanavičių. Visi šie asmenys yra pasirašę pabaltiečių memorandumą, o tai rodytų, kad KGB smūgis nebuvo atsitiktinis, bet glaudžiai susijęs su Molotovo-Ribentropo pakto pasmerkimu. Angelė Paškauskienė ir Algirdas Statkevičius buvo tardomi pagrindinai irgi šiuo klausimu. Juos, be to, tikino, kad memorandumo iniciatorius esąs Antanas Terleckas. Suprantama, prieš jį visų pirma ir buvo nukreiptas saugumo organų kerštas – kerštas už tarptautinių nusikaltimų pasmerkimą.

Antaną Terlecką suėmė spalio 30 d. Maždaug 12 val. 30 min. du saugumiečiai įsiveržė į Lietuvos kino studijos sandėlį, kur Antanas Terleckas dirbo kroniku, ir, pateikę sulaikymo orderį, išsivežė jį į Vilniaus KGB. Sekančią dieną papulk. Kalakauskas pranešė Antano Terlecko žmonai, kad jos vyras esąs sulaikytas, tačiau nurodyti jam iškeltus kaltinimus atsisakė. Kaip vėliau paaiškėjo, susidorojimo su Antano Terlecku paruošimas pavestas KGB papulk. Markevičiui, vedančiam bylą Nr. 58. Atrodytų, jog šios bylos priedanga yra rengiamas plataus masto susidorojimas su tautiniu pasipriešinimu Lietuvoje, Antanas Terleckas buvo vienas to pasipriešinimo entuziastų, ir, be abejo, ne paskutinė šios represijų bangos auka.

Lietuvoje tebesitęsia fizinis naikinimas tų žmonių, kurie drįsta naudotis žodžio ir spaudos laisve, kaip garantuojama Visuotinėje žmogaus teisių deklaracijoje ir Helsinkio susitarimų Baigiamajame Akte. Politiniai susidorojimai su kitaminčiais vis dažnesni ir įžūlesni. Per paskutinius dvejus metus Tarybų Lietuvoje buvo suimta ir nuteista daug žinomų kovotojų už savo tautos teises: Vladas Lapienis, Kastytis Matulionis, Ona Pranckūnaitė, Henrikas Jaškūnas, Henrikas Klimašauskas, Balys Gajauskas, Viktoras Petkus, Romas Ragaišis. Ir štai dabar naujas areštas, kuris kelia teisėtą visų dorų žmonių pasipiktinimą.

Savo veikla Antanas Terleckas yra plačiai žinomas ir už Lietuvos ribų. Pradėjęs protestu prieš tarybinių tankų trypiamą vengrų sukilimą, jis pusę savo gyvenimo paskyrė kovai už tas teises ir laisves, kurias užgniaužė Molotovo-Ribentropo pakto realizatoriai. Jis žino-

jo, kad rizikuoja asmenine laisve ir vėl gali palikti vienus savo vaikus ir žmoną. Tačiau jis nesustojo, nes tikėjo tuo už ką kovoja.

Antanas Terleckas niekada neslėpė savo įsitikinimų – kovojo drąsiai ir atvirai, nors jo ginklas tebuvo vienas – žodis.

Antanas Terleckas nepadarė jokio nusikaltimo, bet vykdė tą šventą pareigą, kuri privaloma kiekvienam žmogui. Nusikalstamos yra būtent saugumo organų vykdomos represijos, nes prievar-ta bet kokių teisių ir laisvių nesutaikomas priešas, prievar-ta žlugdo taiką, o taika – tai kito teisių gerbimas.

Antanas Terleckas turi būti išlaisvintas. Niurbergo tautų teismas pasmerkė ir nebaudė hitlerinius nusikaltėlius. Tarp kitų, teisingo atpildo susilaukė ir buv. Vokietijos reicho užsienių reikalų ministras Ribentropas, Tačiau tas, kuris sėdo su juo už derybų stalo dalintis Rytų Europos, tebėra laisvas ir nenubaustas. O Antanas Terleckas, išdrįsęs pasmerkti gėdingą diktatorių sandėrį, yra suimamas ir kankinamas. Ar galima šiuo atveju tylėti? Abejingumui neturi būti vietos. Bet kuriame pasaulio kampelyje vykdomas žmogaus teisių pažeidimas yra iššūkis visos žmonijos viltims ir idealams.

Mes kreipiamės į visus geros valios žmones: Vardan Antrojo pasaulinio karo aukų atminimo, vardan visų tautų laisvės, vardan žmogaus teisių įgyvendinimo – protestuokite ir ginkite tą, kuris turėjo drąsos pasmerkti baisiausio istorijoje karo sukėlėjų.

1979 metų lapkričio 8 d.

PASIRAŠĖ

Kun. Algirdas Mocius, Mečislovas Jurevičius, Vladas Šakalys, Algirdas Statkevičius, Julius Sasnauskas, Jonas Protusevičius, Kęstutis Subačius, Petras Cidzikas, Zigmas Širvinskas, Angelė Paškauskienė, Jonas Petkevičius, Jadvyga Petkevičienė, Jonas Volungevičius, Gediminas Rickevičius.

Smerkdami politines represijas, mes remiame reikalavimą besąlygiškai grąžinti laisvę Antanui Terleckui.

Gruodžio 11 d. buvo suimtas Julius Sasnauskas. Smerkdami represijas dėl pažiūrų, reikalaujame paleisti Antaną Terlecką ir Julijų Sasnauską:

Antanas Račas, Zofija Račienė, Henrikas Račas, Veronika Račienė, Gerutė Šakalienė Šakalienė, Rimantas Matulis, Leonora Sasnauskaitė, Vytautas Bogušis, Andrius Tuškus, Algimantas Andreika, Birutė Burauskaitė, Ona Smetonienė, Zita Vanagaitė, Angelė Paškauskienė, Elena Terleckienė, Vilija Terleckaitė, Mart Niklus, Enn Tarto, Erik Udam, Albertas Žilinskas ir kiti.

Viso 151 parašas

Savaitei bėgant...

Alf. D. Petraitis

VASARIO 16-toji jau prėnėgo. Susirinkome, pasiklausėme gražių prėkalbų ir grėžome namo patenkinti atlikę savo metinę ir tautinę pareigą.

Žinoma, kad tai yra labai svarbu. Be švenčių negalima apsieiti. Tačiau lieka vienas klausimas: ar vien to ir užtenka?

Gal dar reikėtų savo sąžinės pasiklausti, ar iš tiesų mes daugiau nieko neturime atlikti, kaip tik tai, kas yra Vasario 16-tos minėjimas?

O kaip bus šiemet su lietuvištosios pamokėlėmis? Atrodo, kad visi tyli.

Gal jau būtų pats laikas tuo reikalu susirinkti ir pasitarti, kaip šiemet pravesime šėštadieninių mokyklėlių reikalą.

Kad ir nepadidėtų mokinių skaičius, bet vistiek tai jau būtų bent patvarumo ženklas. Kiek kalbėjau, atrodo, kad dauguma laukia pamokų pradėios.

Sakoma, kad geras pavyzdys paskatina. Mes turime vieną ir labai gerą šaltinį tuos reikalus.

Turiu mintyje vieną nepaprastai įdomų žurnalą. Tai "PASAULIO LIETUVIS".

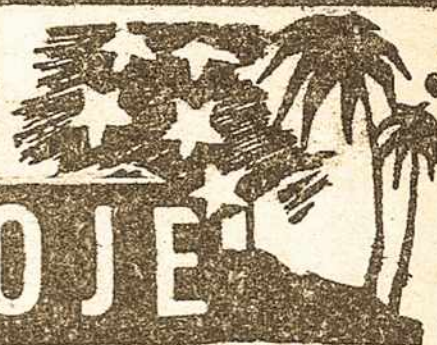
Kiek ten įdomios medėigos ir žinių iš lietuvių gyvenimo visame margajame pasaulyje. Paskaitai jį ir praeina liūdesys. Pamatai, kaip visuose pasaulio kampeliuose lietuviai veikia, kruta ir niekuomet neulaidžia rankų.

Jeigu kas nežino užtenka įstoti į Brazilijos lietuvių bendruomenę. Jos nariai gauna šį žurnalą nemokamai.

LIETUVIAI

PIETŲ AMERIKOJE

A.D.P.

VENECUELOJE

VASARIO 16-toji CARACAS

Kaip kitais, taip ir šiais metais vasario metais Vasario 16-tą dieną stengimės atšvėsti kiek galima gražiau ir iškilmingiau. Caracas Apylinkės Valdyba drauge su Jaunimo Sąjunga, suruošęsi paminėjimą, į kurį atvažiavo kelios šeimos, net iš tolimesnių provincijos vietovių. Viso susirinko 70 asmenų, nors salė talpino dvigubai daugiau. Minėjimas įvyko naujose kunigo Antano Perkumo (parūpinose) patalpose, pas Saleziečius.

Kunigo Antano Perkumo rūpesčiu, Šv. Mišias atlaikė jo Ekscelencija Vyskupas Miguel Delgado.

Jis priminė, kad lietuvių emigracija Venecueloje turi įsigijusi aukštą vardą, tiek darbingume, tiek sąžiningume. Taip pat, jam yra žinoma, kiek kenčia krikščioniškoji Lietuva ir ta proga yra nusistatęs parašyti keletą straipsnių iš leidžiamų Lietuvos Kronikos žinių.

Jaunimo Sąjungos narys, inž. Antanas Baronas, perskaitė Jaunimo Sąjungos trumpą nutarimą, kad šios dienos Šv. Mišias skiria ir aukoja už kencian tą okupuotos Lietuvos jaunimą.

Pamaldoms pasibaigus, Jaunimo Sąjungos Pirmininkas inž. Aras Mažeika, šios šventės pravedėjas, po Venecuelos ir Lietuvos Himnų, pakvietė Centro Valdybos Pirmininką, Juozą Kukanauzą laikyti šiai dienai skirtą paskaitą. Minutės sikaupimo tyla, buvo pagerbti mūsų tautos didvyriai, kurie žuvo atgauti Lietuvai laisvę ir nepriklausomybę. Centro Valdybos Pirmininkas išreiškė viltį, kad Sovietų Sąjungą neisšilakys ilgai, nes prievartos būdu turi užgrobti didelį skaičių mažų tautų, kurių tik laukia palankaus momento, kad

išlaisvins savo žmones. Jei pasitikėsime savo veikla, nepagailėsime darbui savo jėgų, Lietuva atgaus savarankiškumą. Centro Valdybos Pirmininkas apgailestavo, kad dalyvių tarpe nėbuvo mūsų broliškų tautų tautų atstovų.

Po Centro Valdybos Pirmininko pasakaitos, Jaunimo Sąjungos suorganizuotas kelių balsų choras, susidedantis iš 14 jaunuolių, sudainavo tris dainas: "Norečiau aš Keliuoti", "Pilki kelieliai", "Lauksiu Tavo Ateinant" ir giesmė "Višpatie parvežk". Gitara dainas palydėjo Luis Rosales.

Programai pasibaigus, kunigas Antanas Perkumas, padėkojo mūsų jaunimui už taip gražiai paruoštą ir pravestą Vasario 16-tos dienos minėjimą, išreikšdamas viltį, kad ateityje, mūsų jaunimas su tokia pat atsidėjimu atšaves mūsų tautines šventes.

Po programos visi dalyviai buvo pakviesti į moterų suruoštas vaišes. Minėjimas užbaigtas daina: "Leiskit į Tėvyne leiskit pas savus"... Visiems prisidėjusiems prie šio minėjimo paruošimo tariau me širdinga lačiū!

Aleksandra Vaisiūnienė

KOLUMBIJOJE

MIRŲ ŽYMUSIS KARIKATŪRISTAS J. PENČYLA

Kolumbijoje, sulaukęs 72 metų, mirė dail. Juozas Penčyla.

Lietuvoje dailininkas išgarsėjo kaip talentingas karikatūristas bei iliustratorius „Lietuvos Aids“, „Lietuvos Žiniuose“, „Sėkmadienyje“ ir kituose laikraščiuose.

Į Kolumbiją J. Penčyla atvyko 1948 m. ir ten dirbo Bogotos laikraščiuose bei žurnaluose.

Seu tempo é valioso demais...

para desperdiçá-lo com inquilinos, fiadores, contratos, informações, etc

Mas agora você vai ter tempo de sobra para os negócios mais importantes e lucrativos, confiando a administração ou venda dos seus imóveis aos nossos 20 anos de tradição, representados por idoneidade e presteza.

Garantimos o pagamento do aluguel com ABSOLUTA PONTUALIDADE, e a Assistência Jurídica é GRATUITA

E tem mais: você não precisa usar seu capital para reformar seu imóvel. Nós financiamos a reforma necessária para locação do mesmo, SEM NENHUM ACRÉSCIMO

Venha tomar um café conosco e comprove

ALUGADORA E IMOBILIÁRIA SANTO ANDRÉ S/C LTDA.

3053

CRICI - 12592

R. Dona Gertrudes de Lima, 520
Tels: 449-4848 e 449-6464 — S. André

LIETUVIAI PASAULYJE

VYDŪNO FONDO JAUNIMO premija už 1979 m. paskirtą Akademiniio Skautų Sąjūdžio nariui kun. Antanui Saulaičiui, SJ, kuris taipgi yra dabartinis čikagiškio Jaunimo Centro vadovas. Kun. A. Saulaitis yra dalyvavęs visuose keturiuose pasaulio lietuvių jaunimo kongresuose, 1972-75 m. ėjęs Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininko pareigas, vadovavęs III-jo kongreso ruošos komitetui. Darbuojantis tarp Brazilijos lietuvių, jam teko būti PLB valdybos švietimo atstovu, o dabar yra PLB valdybos vicepirmininkas ir švietimo komisijos pirmininkas.

JAUNIMO CENTRAS Čikagoje paskelbė savo metinę apyskaitą, kuri pasiekė beveik \$86.000 apyvartą (su \$35.000 aukomis ir paskolomis remonto bei atnaujinimo vajui). Šioje 1956 m. pastatytoje, 1972 ir 1977 m. praplėstoje įstaigoje bent kartą per metus susirenka ar kitaip veikia 125 organizacijos, įstaigos ir vienetai.

Prieš dvejus metus Tėvai jėzuitai pasiryžo Jaunimo Centro administraciją, finansavimą ir išlaikymą pervesti visuomeniniam vienetai, pasiūlydami laikinąją tarybą. Su pirm. Antanu Dundzila ši taryba svarstė būdus, kaip nuolatinį vienetai steigti

ir Jaunimo Centro administraciją perimti. 1979 m. pabaigoje išrinkto pirm. dr. Gedimino Baluko valdyba inkorporavo Jaunimo Centrą Illinois valstijoje „Lithuanian Youth Center Fund“ vardu ir paruošė sutartį su nuosavybės savininkais jėzuitais dėl visų patalpų nuomos ir naudojimo. Taryba išsirinko trečiąjį pirmininką — inž. Juozą Rimkevičių, o sausio 20 d. — valdybos pirmininkę Ireną Kriaučeliūnienę.

Netrukus taryba ir valdyba pradės narių vajų, kad balandžio mėn. būtų galima sukviesti Jaunimo Centro narių (rėmėjų) pirmąjį visuotinį susirinkimą sutarčiai bei statutui patvirtinti ir naujai tarybai išrinkti. Liepos 1 d. visuomeninis vienetas perims Jaunimo Centro administraciją, o jėzuitai, toliau bendradarbiaudami su taryba ir valdyba, savo jėgas skirs daugiau sielovadai ir darbui su organizacijomis bei JC lankytojais.

ADV. JOANA KURAITĖ buvo išrinkta Eugenijaus Kriaučeliūno premijai 1979 metams ir gavo dr. Leono ir Irenos Kriaučeliūnų šeimos skiriamus \$1.000 už išskirtiną lietuvišką veiklą. Komisijoje šeimai atstovavo Regina Kučienė ir Vida Jonušienė, PLJS pirm. — Gintaras Aukštuolis, JAV LJS — Emilija Sakadolskienė, PLB — kun. Antanas Saulaitis. Šią premiją anksčiau yra gavę Viktoras Nakas (dabar gyvenantis Vašingtone) ir Gabija Juozapavičiūtė-Petrauskienė.

SOL. LILIJA ŠUKYTĖ, Bavarijos operos Muenchene sopranas, prieš Kaledas sėkmingai gastroliavo Londono Covent Garden teatre. Čia ji dainavo šešiuose naujai pastatytose W. A. Mozarto operose „Cosi fan tutte“ („Visos jos tokios“) spektakliuose. Palanki recenzija, įvertinanti sol. L. Šukytės vaidybą bei dainavimą, buvo paskelbta laikraščio „Evening Standard“ 1979 m. gruodžio 3 d. laidoje.

ŠYPSENOS

KAS BRANGESNIS UŽ SAULĘ

Lietuvoje leidžiamame „Valstiečių laikrašty“ randame šitoki pokalbį:

—Mieloji, nori, aš tau padovanosiu saulę?

—Nė, mielas, nereikia. Saulė labai karšta. Jos aš negalėsiu paimti rankas.

—Tada aš tau padovanosiu mėnulį.

—Nereikia. Mėnulis labai šaltas. Bijau, kad jis neatšaldytų mūsų meilės.

—Brangioji, tada aš tau iš dangaus skliauto nuskinsiu visas žvaigždes.

—Mielasis, nebuk egoistas. Žvaigždės priklauso visiems išsimylėjusiems.

—Tai sakyk, brangioji, ką tau padovanoti?

—Čekoslovakiskus batus, mano mielas...

-- Tėte, ar neradai mano sliekų?!

AUKSINĖS MINTYS

†† Ne vien šukos pasišiaušusi su glosto. Juo katiną daugiau glostai, tuo daugiau jis šiaušiasi. Kalakutui — nesvarbu prieš ką pūstis ir šiauštis.

PALIVANAS

ACESSÓRIOS PARA AUTOS

TOCA FITAS — RODAS — PNEUS — RADIOS AM, FM.
SONORIZAÇÃO P/AUTOS. — FACILITAMOS PAGAMENTOS.

SÃO CAETANO DO SUL — AV. GOIÁS, 3324 — FONE: 441-4766.

Lietuvių Chartai 30 metų

GYVENIMAS AR
BALSAS DYKUMOJE

Rašo Stasys Barzdukas*

Gyvenimui impulsų teikia idėjos. Dėl to Mai-ronis teisingai pastebėjo, kad „idėjos, jei didžios, nemiršta kaip žmonės“. Šiomet jau minime 30 metų nuo Vliko priimtų ir 1949 m. birželio 14 d. paskelbtos Lietuvių chartos. Ant jos idėjinių pamatų pastatėme Pasaulio Lietuvių Bendruomenę (PLB), ir tai laikome istoriniu įvykiu, pasukusiu išeivijos lietuvių gyvenimą nauja organizacine linkme. Tad Vliko Lietuviybės Išlaikymo Tarnyba savo 1953 m. leidiny, V. Čižiūno knygoje, „Tautinis Auklėjimas Šeimoje“, pabrėžia: „kokiai organizacijai be vadovautumei, jausk, suprask ir kitus įtikink, kad aukščiausia pasaulyje išsiskirčių lietuvių organizacija yra Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, kuriai palenkiamos visos vietinės lietuvių bendruomenės ir organizacijos“ (psl. 218). Vadinasi, Vlikas anais metais kapstėsi ne po savimi, bet žiūrėjo ir į ateitį. Chartą kurti vertė dvi aplinkybės: Lietuvoje okupanto vykdomas fizinis ir dvasinis genocidas bei išeivijos lietuvių nutautimas — reikėjo organizuoti pasipriešinimo jėgą.

Ar buvo šis balsas išgirstas? Kaip paprastai, kiekviena didelė idėja randa pritarėjų, bet niekad taip pat netrūksta ir priešininkų. Antai dr. Jonas Basanavičius tautinį lietuvių atgimimą rėmė įtaiga: „Juk ir mes esame tokie pat žmonės, kaip ir mūsų kaimynai, ir norime visomis teisėmis, priklausančiomis visai žmonijai, lygiai su mūsų kaimynais naudotis“ (1883 m. Aušros pratarmė). Vis dėlto ir anais laikais netrūko kraštutininkų, kurie tautinio atgimimo pranašą pravardžiavo „maskolberniu“. Taigi ne visi pritaria ir PLB idėjai ir organizavimui. Tačiau dėl to ši idėja nemiršta. Šiandien LB jau turime visuose kraštuose, kur gyvena didesnis skaičius lietuvių: JAV, Kanadoje, Australijoje, Pietų Amerikoje, Europoje.

Štai tie principai, kuriais LB pakyla aukščiau atskirų srovių, grupių, partijų. Jai visų pirma rūpi bendri lietuvių reikalai: pagarba savo kalbai, dėmesys lietuvių šeimos kūrimui, lietuviškas švietimas ir tautinė kultūra, lietuvių draugijos ir spauda, tautinio solidarumo ugdymas, valstybinės nepriklausomybės atgavimas. Kai kas paskutiniam LB rūpesčiui bei siekimui nenori pritarti, bet tokie pasirodo taip pat nesuprantą pačios LB esmės. Juk LB remiasi gyvąja tautine sąmone, o ši sąmonė apima visus tautinius tikslus bei siekimus. Kaip galėtų būti be valstybinės nepriklausomybės idealo, pvz., PLB seimai, pasaulio lietuvių jaunimo kongresai, dainų ir tautinių šokių šventės, kultūros kongresai, pasaulio lietuvių dienos ir kiti masiniai lietuvių renginiai? LB tikslų ir uždavinių siaurinimas reikštų ne ką kitą kaip jos prasmės iškreipimą, susinimą ir vertimą eiline organizacija. Laimė, kad tokiai įtaigai absoliutinė gyvųjų lietuvių dauguma nepasiduoda ir siekia tokios LB, kokios norėjo jos pradininkai ir kūrėjai. Kito kelio nėra, kaip remtis Lietuvių chartos įpareigojimais kiekvieno lietuvių sąžinei.

Lietuvių charta taip pat kreipia mūsų dėmesį į praeitį: „Tautos istorija yra geriausia tautos mokytoja“, todėl „lietuvis brangina savo tautos praeitį ir tautinius papročius“ (10 str.). Bet branginti galime tai, ką pažįstame. O ar visi rūpinamės pažinti savo tautos istoriją? Ar mums visiems rūpi savos tautos praeities problemos? Ar visi mokomės ne tik iš praeities laimėjimų, bet ir nesėkmių? Štai Mindaugo Lietuvos suvienijimas lietuvių tautą išgelbėjo nuo prūsų likimo. Bet Mindaugą nužudė ne svetimieji, o savieji. Kęstutis taip pat padarė Lietuvai daug gero, bet ir jis žuvo nuo savųjų rankų. Vytautui Didžiajam net du kartus reikėjo prašyti kryžiuočių pagalbos, kad atgautų savo tėviškę. Tad lig šiol yra neatsakytas klausimas, kodėl Lietuva netapo tuo, kuo ji turėjo ir galėjo būti. Ar visi apie tai pagalvojame ir pasidarome reikiamas išvadas?

* Stasys Barzdukas, PLB Garbės pirmininkas ir buvęs PL redaktorius, nepaisydamas silpnos sveikatos, vėl jungiasi į PL bendradarbių eiles. Sveikiname ir dėkojame — red.

Lietuvių Chartai 30 metų

Lietuva po Vytauto Didžiojo mirties pradėjo silpnėti ir irti ir ne vien dėl kaimynų imperializmo. Lietuvą silpnino ir žlugdė mūsų diduomenės ir bajorijos savanaudiškumas, polinkis linksmintis, nutautimas. Juk viešai buvo giriamasi, kad Lietuva laikosi netvarka, dėl to negalinti būti niekam pavojinga, kad niekas į ją nesikėsinsias. Veto teisė neleido padaryti jokių valstybei naudingų nutarimų. Pagaliau trys kaimynai šią anarchiją skęstančią valstybę pasidalino. Ar visi pagalvojame ir pasidarome išvadas, kodėl taip įvyko? Ar prie valstybinės nepriklausomybės praradimo neprisidėjome savivaliavimu ir nesusiklausymu?

Lietuvių charta žvelgia į ateitį šiuo įpareigojimu: „Savo tėvų išlaikytą Lietuvių Tautos gyvybę lietuviai perduoda ateities kartoms, kad amžinai gyventume“ (2 str.). Tai pareiga ir uždavinys lietuviškų šeimų, mūsų mokyklų, organizacijų, parapijų, spaudos ir t.t. Bet ar visi tai suvokiame ir vykdom? Ar visos mūsų organizacijos tuo rūpinasi? Ar į visus mūsų namus ateina lietuviški laikraščiai, žurnalai ir knygos? Ar nenuesime ir mes Lietuvos diduomenės ir bajorijos keliais, pametusiais Lietuvos kelią? Buvome sukūrę Lietuvos imperiją, valdėme didžiulius svetimųjų plotus, Vytauto Didžiojo kariuomenė savo žirgus „girdė“ Juodojoje jūroje, bet iki 1547 m. neturėjome savo rašto ir jis neatsirado normaliu keliu, bet religinių kovų įtampoje. Protestantas Martynas Mažvydas savo Katekizmą parašė kovodamas su katalikybe, o katalikai savo raštus rašė, neatsilikdami nuo protestantų. Lietuva, taikstydamasi jos ribose gyvenantiems kitataučiams, lietuvių kalbos nevartojo valstybine kalba. Štai kodėl kiekvienam lietuviui įsidėmėtinas šis Lietuvių chartos įpareigojimas: „Mūsų tėvų kovos ir aukos dėl lietuviškos knygos yra testamentinis įpareigojimas

visoms Lietuvių Tautos kartoms“ (9 str.). Kiek iš mūsų šiam įpareigojimui paklustame?

Lietuvių tautinis atgimimas tebuvo galimas atsikreipimu į tautinę kultūrą ir jos ugdymą. Tautinė kultūra yra taip pat pagrindinis kelias į tarpautinį pripažinimą. Pasauliui daromės žinomi savo tautine kūryba: literatūros, dailės, muzikos ir kt. kūrinių. Deja, kultūros „eksportui“ nedaug ką turime: Donelaitį, Čiurlionį, dar vieną kitą. Antra, per maža šiuo reikalu ir tesirūpinama, kultūrą laikydami daugiau pramoga, ne tautine reprezentacija. Todėl remtina kiekviena pastanga išeiti į pasaulį ir jam savo laimėjimais prisistatyti. Šiam tikslui ypačiai jautrūs turėtume būti Lietuvių chartos įpareigojimui: „Kiekvieno lietuvių priedermė sudaryti sąlygas tautinei kultūrai“ (5 str.).

Štai Lietuvių chartos tautinių įpareigojimų bendrasis vaizdas. Bet ar dažnai jį prisimename lietuviškame mūsų gyvenime? Ar šį lietuvišką dekalogą lygiai taip dažnai komentuojame kaip dešimt Dievo įsakymų? Kiek jį girdime mūsų mokyklose, parapijose, organizacijose? Net pro Lietuvių chartos trisdešimtmetį praėjome beveik negirdomis.

Bet taip jau gyvenime yra, kad širdžiai artimesnė kasdiena, nei tautinės sąžinės įpareigojimai, kurių prisiminimas taip pat reikalauja juos vykdyti. Taip pat žinau, kad šis mano straipsnis gal tik reto bus skaitomas, tačiau džiaugiuos, kad Lietuvių chartos LB kūrinys yra tikrovė ir kad Lietuvių charta neliko dykumoje šaukiantis balsas. Jei skundžiuos, tai ne dėl to, kad labai skaudėtų, bet kad mūsų Bendruomenė būtų idėjiškai ir organizaciniu atžvilgiu stipri. Vlikas, sukurdamas Lietuvių chartą, atliko istorinės reikšmės darbą. Chartos redakcinei komisijai pirmininkavo Vyt. Vaitiekūnas, Vlikui — prel. Myk. Krupavičius.

PASAULIO LIETUVIS

KNYGOS

A VIOLAÇÃO DOS DIREITOS HUMANOS NA LITUÂNIA

Šiandien visi kraštai kalba apie žmogaus teises. O kas darosi Lietuvoje? Ar ten nepažeidžiamos žmogaus teisės? Todėl yra labai svarbu įsigyti šią knygą ir pažinti tikrąją dabartinės Lietuvos padėtį. Tai 124 puslapiai dokumentų, faktų ir įvykių. Ši knyga parašyta vietos kalba. Supažindinkime ir mūsų kaimynus ir draugus su mūsų tautos padėtimi.

Kaina Cr. 50,00

CINQUENTENÁRIO — PENKIASDEŠIMT-METIS

Tai Brazilijos lietuvių istorija. Ši knyga turi būti kiekvieno čia gyvenančio lietuvių namuose. Pažinkime, kokia mūsų praeitis, kaip lietuvių kūrėsi šiame krašte. Daug idomių prisiminimų ir nepaprastai didelis skaičius nuotraukų. Kiekvienas lietuvis čia ras pažįstamą. Tai 208 puslapiai pilni įvairiausių faktų. Iliustracijų užrašai ir dalis straipsnių yra vietos kalboje.

Knyga tinka dovanai ir lietuvių draugams brazilams. Pasinaudokite dar atlikusiais egzemplioriais: jų daug nėra, greit baigsis, o sekanti laida dar nepramatyta leisti.

Kaina Cr. 70,00

MIKAS MAGONĖ

Šios idomos knygos autorius yra mūsų visuomenėje gerai pažįstamas kun. Pranas Gavėnas. Visiems labai prieinama kalba autorius pasakoja jaunojo Miko gyvenimą ir nuotykius. Iš puslapio į puslapį skaitytojas susipažįsta su saležiečių darbu, jaunimo auklėjimo sunkumais ir pasiekimais. Knyga tinka jaunimui, bet ir „senimas“ nesigailės ja perskaitęs.

Knyga priklauso saležiečių bibliotekos pedagoginės literatūros rinkiniui.

Kaina Cr. 60,00

“MŪSŲ LIETUVOS” REDAKCIJOJ

Iš kun. J. Kidyko 75 m. sukakties ir 45 m. kunigystės minėjimo Clevelande. Parengimą suruošė Moterų sąjungos 36 kp. Čia jubilatui (sėdi) giedama Ilgiausių metų. Nuotr. VL Bacevičiaus

rabučio auklėtojas Kaune, misijonierius Šiaurės ir Pietų Amerikoje, asistentas parapijose. Per tą patį laiką išvertė iš kitų kalbų jauniui „Dorybių penlas“ von Doss, s.j., iš vokiečių kalbos, Aleaniz „Meilės sutartis“, E. Drouven „Farmerių vaikai“, bei daug įvairių straipsnių. Parašė „Marijos apsisireiškimai Fatimoje“. Spaudoje bendradarbiauti pradėjo būdamas antroje gimnazijos klasėje Skuode, kaip korespondentas. Redagavo jėzuitų leidžiamą „Zvaigždę“ Amerikoje ir 10 metų savaitraštį „Mūsų Lietuva“ Brazilijoje. Talikindamas Vatikano radijo lietuvių skyriui perdavė į Lietuvą rekolekcijas ir 8 konferencijas.

B. Gaidžiūnas

Pagerbimas

Per 250 svečių sausio 6 įspūdingai prisiminė Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos klebono padėjėjo kun. Jono Kidyko sukaktį.

Rengėjos ALRK Moterų sąjungos 36 kuopa. Invokaciją sukalbėjo klebonas kun. G. Kijauskas, S.J. Sukaktuvininko biografinius bruožus pateikė Ingrida Bublėnė ir eilėraščių „Kunigui“ deklamavo Stefanija Radzevičiūtė. Šv. Kazimiero lit. mokyklos kaniklininkės

R. Bublytė, R. Gelažytė ir I. Šilgalytė paskambino: Oi, kai pasmočiutę buvau, Du broliukai kunigai, Lėlytės šokis ir kanklėmis solo poemą Ant ežerėlio rymojau išpildė Elena Muliolytė ir duetą kanklėmis Jaunystės žaismą — A. Johansonaitė ir Vyšnionytė. Liet. liaudies dainos fantaziją, ištrauką iš rapsodijos „Ant Nemuno kranto“ išpildė Čiurlio nio ansamblio sekstetas: V. Juodišytė, A. Johansonaitė, E. Muliolytė, R. Ginsaitė, L. Vyšnionytė, R. Urbaitis ir solistas — rageliu J. Muliolis. Visi kūrinių — komp. Alfonso Mikulskio,

kaniklių muzikos mokytoja ir vadovė Ona Mikulskienė. Seksteto vadovas R. Urbaitis. Melodeklamaciją — Eremito malda — Bernardo Brazdžionio — atliko R. Urbaitis ir pianinu K. Kuprevičiūtė. Ilona Kuprevičiūtė — trimitas ir Kristina Kuprevičiūtė — pianinas, atliko duetą, o B. Gaidžiūno „Kasdien menu, kasdien meldžiuos“ skaitė Stf. Radzevičiū-

tė ir pabaigai žemaitišką „Balaunkonti sesū“ — A. Bagdono — perskaitė S. Laniauskas. Jubilatas tarė žodį. Pagerbimo pranešėjos E. Nainienė ir V. Juodišytė. Svečiai buvo pavaišinti kavute. Ilgiausių metų Kristaus vynuogyno darbininkui!

V.R

Visame PASAULY

AFGANISTANO AMINAS NORĖJES IŠVARYTI RUSUS

Gruodžio mėn. pabaigoje nuverstasis ir nužudytasis Afganistano prez. Aminas bandęs gerintis Vakarams ir norėjęs išprašyti iš savo krašto sovietinius patarėjus. Tokie jo planai gal ir paskatinę Sov. Sąjungą užimti Afganistaną ir nužudyti Aminą.

Perėmęs valdžią, Aminas per 103 savo valdymo dienas sulikvidavęs tarp 8.000 ir 12.000 savo priešų.

SEKANTIS — IRANAS

JAV administracijos pareigūnai yra tos nuomonės, kad Sov. Sąjungos sekantis ėjimas bus Iranas. Jau ir dabar pasienyje vyksta neįprastas kariuomenės judėjimas.

Tačiau spėjama, kad tiesiogiai užpulti gal būsia per daug rizikinga: ir žemės paviršius netinka tankams patogiai riedėti, ir nežinia, kiek amerikiečiai pajėgų gali sutraukti greitosiomis. Todėl būsia stengiamasi politiškai įsitvirtinti.

AMERIKA NETIKI PAŽADU PASITRAUKTI

Sov. Sąjunga neoficialiai informuoja, kad apie vasario mėn. pabaigą ji pradės atitraukti savo kariuomenę iš Afganistano.

JAV Valstybės departamento specialistai netiki tokiu sakymu. Pasipriešinimui Afganistane nutildyti reikia bent 3-4 mėnesių. Jame yra apie 90.000 kariuomenės, be to, prigabenta tūkstančiai civilių, kurie padeda vietinei vyriausybei ir žiūri, kad būtų išlaikytas paklusnumas Maskvai.

SOV. SĄJUNGOS GYVENTOJŲ AUGIMAS

Praeitais metais Sov. Sąjunga turėjo 262 mil. gyventojų.

Rusų buvo 137 mil., arba 52,4 procentai. 1970 m. rusų buvo 129 mil., arba 53,3 proc. Vladinas, rusų procentas mažėja, o daugėja Azijos tautų gyventojai, daugiausia musulmonai.

Uzbekų per dešimtmetį padaugėjo net 35 procentais. Jų dabar yra 12,5 mil. — po rusų ir ukrainiečių tai didžiausia tautybė Sov. Sąjungoje. Po 25-30 procentų padaugėjo taip pat tadžikų, kazachų, turkmėnų, azerbaidžanų.

KRISTIJonas
DONELaitis

METAI

Gandras su kitais kaimynais parlėkė linksmas
 Ir gaspadoriškai ant kraiko tarškino snapą.
 Taip besidžiaugiant jam, štai jau ir jo gaspadinė
 Iš šaltos gaspados vėl išlindusi rados
 Ir su savo snapu meilingą sveikino draugą.
 Kraiką jie visur didiai sudriskusį rado,
 Ogi namus naujus, užpernai tik budavotus,
 Rado ant visų kampų permier pagadintus.
 Sienas ir čytus ir daug naujintelių sparų
 Vėjai su sparnais nuo kraiko buvo nuplėšę.
 Durys su langais ir slenksčiais buvo nupuolę,
 Ogi troba visa visur iškrypusi rodės;
 Todėl tuo abu, kaip reik tikriems gaspadoriams,
 Vislab vėl taisyti ir provyti sukosi greitai.
 Vyrs tuojaus žagarų budavonei parnešė glėbį,
 O gaspadinė jo pūstynes mandagiai lopė.

JUOZAS GRIŠMANAUSKAS

TOLIMIEJI KVAADRATAI

PABAIGA

(Tesinys iš praeito numerio)

Laikas plaukia visu greičiu. Taip ir prarymojau valandą, nepastebėdamas. Jaučiu, anoje kajutėje mechanikas rūko. užuodžiu dūmus, bet viskas atrodo kaip ne tikrai, tai ir nemačiau, kad šalia manęs, atsirėmęs į mano guolį, stovi kapitonas. Jis paliko vairą trumpam — užkabino virvę. Kurį laiką laivas plauks pats. Matyt, ir su juo tas pat, kaip ir su manim. Žiūrime abu į Paulauską. Miega kaip visuomet: viena akis pramerkta. Kapitonas kumštelėja man ir be balso juokiasi.

— Vagims gąsdinti toks miegas, — sako jis ir abejoja: — miega, ar ne? — jis išeina prie vairo. Keliuosi aš, nebeišguliui. Eidamas sutinku mechaniką. Jo išraiška vis tokia pat **alkana**. Tikrai, jis taip ir sako:

— Juozai, velniškai ėst noriu — virkim ką nors šiltą. Prižadink tą savo draugą, padės dirbti, — ir pats atsisuka į Paulauską.

— Klausyk, Paulauskas, kelk, virsim kopūstų, — jis net apsilaižė, tik paminėjęs savo mėgstamą valgį. Gi vaikinukas apsivertė, sumurmėjo kažką, lyg nenorįs — ir vėl privėrė miegančią akį.

— Nenori — nereikia! — sako piktai mechanikas, — Juozai, būk žmogus, užkurk krosnelę.

— Užkursiu, — sakau, o pačiam viduje jau senai dega: juk kokia gera pusė valandos iki tinklų traukimo. Paskui ir vėl atgal — ir jau sudie šiai dienai. Niekas negali pasakyti, koks bus sekantis trijų valandų likimas. Gal užplauks rusų laivas, ką aš galiu žinoti, kas bus. o dabar esame pakelyje. Gerai, dabar Miša miega, bet juk netrukus pakils. Taigi, miega, o mechanikas, tai prie mašinų, tai vaikščioja čia.

Išplaunu katilą, atnešu rūgintų kopūstų, anglies.

— Tai, broleli, bus balius, — sako mechanikas, ir sėdasi skusti bulvių.

Užkuriu ugnį ir lipu viršun pas kapitoną.

— Pusvalandis, — meta jis, ir matau, ne tik aš esu išvargęs, bet ir mano kapitonas daugiau suka nervus, negu vairą.

— Na, kaip? Šiandien ar rytoj į Švediją? — sako jis, žiūrėdamas tolyn.

Galvoju ir tariau:

— Šiandien! Oras geras! Viena naktį nemiegojau, kitą naktį nemiegojau, trečią reikės. Tegul bus šiandien! Tegul jį perkūnas, paskui visiškai nuo jėgų nusiarysime.

Pasižiūri į mane Lionginas. Kietas ir ramus žvilgsnis. Matau, tai yra sutarta. Ir dar pasakome sau: Jeigu kartais, neduok Dieve, pagautų, skėsime su tomis pačiomis pytomis. kurias pririšome prie savo laiškų.

Suieškau visas tris geležines dalbas, pasidedu, kad būtų po ranka. Vinys kišenėje. Čia pat plaktukas. O kaip su Paulausku? — išsi-
gastame. — Geriausia, kad jo sąžinė būtų rami dėl šito sukilimo, kad jo nebaustų, jeigu...

— Uždarysim, dėl visko, jį į radijo kabiną, — sakome.

Svilpaudamas nusileidžiu žemyn, padėtis tokia: Paulauskas miega, Miša miega, mechanikas skuta bulves, dar viena nusirito, kai jis pažvelgė į mane, įeinant.

— Čiort, — sumurmėjo, jis gaudydamas bulvę.

Iš tikro, keista, — pagalvojau, — jūroj, kaip ir Sovietų Sąjungoje, kiekviena bulvė brangi, — ir sakau jam:

— Na, ir peckiojiesi be galo. Virk, valgyti žiauriai norisi!

— Verda kopūstėliai, — sako jis, ar ne-
užuodi? Ach, hm — tik bulvės — — —

— Iškentėsiu kaip nors, — sakau, ir ten-
piu Paulauską už kelnų:

— Užteks, išmesim plekšnėms, kad taip miegosi, — ir šaltu ir griežtu balsu sakau: Prie darbo!

— Ką dirbsime? — klausia jis, raivydama-
sis, ir aš juntų, kad laikau rankoje plaktuką.

— Ledo mušti, — sakau, rodydamas plak-
tuką, — jeigu taip seksis žvejoti — nespėsime barstyti ledų. Na, greičiau, — sakau dabar griežčiau, ir abu lipame ant denio, o tenai ir kapitonas.

— Truputį padirbėsi, — sako jis įsakančiai, bet staiga, lyg dabar pamatęs jo veidą, minkš-
tai tęsia: — Vis dar nekaip jautiesi?

— Galvą labai skauda, — sako Paulauskas.

— Matai, tenai kajutėse nepagysi, — ten oras toks, kad banginis uždustų. Tiek to su le-
dais, neištirps — tu pereik dabar į radijo ka-
biną — ten gi tuščia, galėsi ramiai, netrukdo-
mas pamiegoti. Pasveiksi, — pabraukė jam per
petį ir parodė duris.

Paulauskas padėkoja ir neria stačiai į lovą. Aš vėl pagalvoju, net pačiam juokas, ar jau jo akis vėl atvira.

Susižiūrime abu. Vienas reikalas jau atlik-
tas. Bet geriau tegul jis bus uždarytas. Gal sa-
vo paties labui, tai atidarome gretimas maši-
nų skyriaus duris ir užkabiname jas už radijo
kabinos durų. Taip jos ir darinėjosi tos abejos
durys. Jeigu atidarai vienas, tai kitos užsklen-
džiamos. (bus daugiau)

Dra. HELGA HERING

MEDICA — GYDYTOJA

HOMENS SENHORAS CRIANÇAS

KALBAMA LIETUVISKAI

Av. Eulina, 99 - V. Sta. Maria das 8:00 às 12 h.

das 14:00 às 18:00 Fone: 265-7590

Rua Quartim Barbosa, 6 - B. do Limão

ESCOLA SOFIA
COSTURA E MODELAGEM

KALBAMA LIETUVIŠKAI

Rua da Graça, 381 - Casa 6 - Fone 220-8319

Bom Retiro

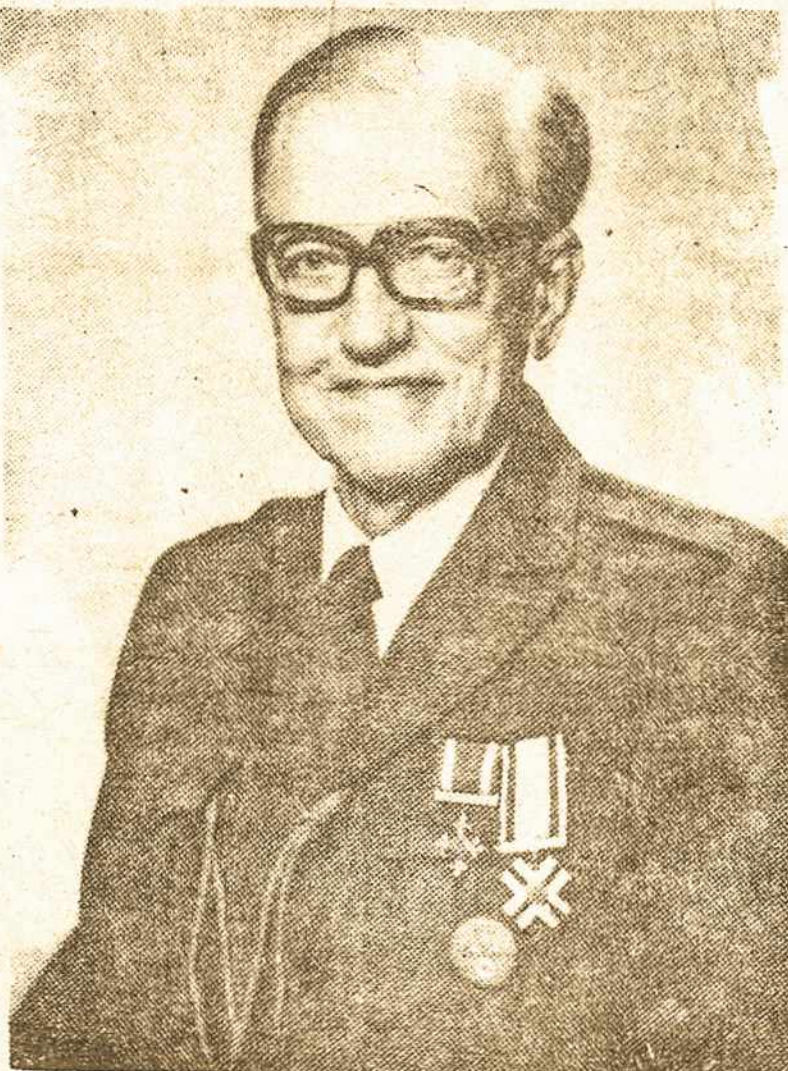
Naujas leidinys

Knygos autorius "Kovoje su milžinu" Adolfas Venclauskas, studijavęs humanitarinius mokslus Lietuvoje, Kaune, ir Rusijoje, Maskvoje, grįžęs į Nepriklausomą Lietuvą 1919 metais, dirbo pedagoginį darbą.

Visą savo gyvenimą jis buvo aktyvus skautas, o ypatingai skautijoje pasireiškė būdamas emigracijoje Vokietijoje, kai raudonosios ordos okupavo Lietuvą. 1957 metais jis su šeima atvyko Amerikon, kur ir dabar, jau kaip pensininkas dirba Worcesterio Clarke'o Universiteto bibliotekoje.

Knygos turinys paimtas iš okupuotos Lietuvos gyvenimo, kai lietuvių tauta, vieniša ir pamiršta, vedė žūtbūtinę kovą su savo pavergėjais sovietiniais rusiškais okupantais ir jūtariais lietuviškais pardsavėliais – komunistais, tokiais kaip aprašomas autoriaus valsčiaus komiteto pirmininkas Rudaitis, kompartijos sekretorius Striukas, miestelio pradžios mokyklos vedėjas Florijonas Cviekus, siuvėja Magdė, skundėja ir sekretorius bendrė, milicijos viršininkas Balandis, vėliau pačių komunistų areštuotas, už jo "tolerantiškumą" ir tautinio solidarumo jausmą, parodytą mokytojai Aldonai, kai pastaroji prisidengusi vokiete Emma, repatrijavo į Vokietiją, kad pabėgti nuo kalėjimo, lagerio bei mirties pavergtoje Tėvynėje.

Autorius savo veikale – romane be pretenzijos ir didelių aistrų aprašo tuometinius įvykius Lietuvos provinciniame miestely N ir jo apylinkėse, kur tada vyko sunkios partizanų kovos, kai okupantai ir jų padėjėjai kompartijos darbuotojai, pataikaudami atėjūnams rusams, nerdamiesi iš kailio padėjo žudyti lietuvių partizanus, jų simpatikus, Lietuvos patriotus, o liaudį agitavo ir visokiausiomis gas-

A. VENCLAUSKAS

dinimo priemonėmis, persekiojimais ir teroru grūdo į kolchozus, nuo kurių visa lietuvių tauta, visas pokari-nis kaimas bėgte bėgo.

Tačiau pabėgti nebuvo įmanoma, so vietinė primestinė valdžia brutaliau – sia forma, nežiūrėdama į aukas, net specialiai sukeldama brolžudišką karą kolchozino pavergtą Lietuvą, naikindama visus tuos, kurie priešinosi tautine, politine ar religine prasmėmis.

Rudaitis, Cviekas, Striukas, Magdė, rusas majoras Govorovas ir kiti okupantai ir jų padėjėjai lietuviai šioje Maskvos remiamoje "revoliucijoje" laimėjo, nes jų pusėje buvo ginkluota ir gausi armija, o lietuvių partizanai ir visai merdėjančiai tautai Vakarai ne padėjo, tylėjo, net išdavė.

Bet vis dėl to, kaip aprašo rašytojas, okupantai turėjo nemažai nuostolių ir kolchozinimo procesas vyko ne sparčiai, nors diktatorius Stalinas ir metė visas slopinimo priemones į Pabaltijį, kad tik greičiau tas buvusias Baltijos valstybes, jau inkorporuotas į SSSR sudėtį, kuo greičiau politiškai palaužti areštuojant, deportuojant ir žudant geriausius Lietuvos sūnus ir dukras, o žemės ūkį, prie kurio labai prisirišę buvo Lietuvos ūkininkai, kuo

greičiau su kolektyvinti, palaužiant pa sipriešinimo bazę kaime. Stalino satrapai tai darė planingai, pasitelkdami pagalbon lietuvius, tuos lietuvius, kurie nacionalinius jausmus iškeitė į išdavikiškus skatikus. Vaizdingai ir įtikinančiai santūriai rašo autorius apie Lietuvos kaimą, kur sovietai rengiasi švesti gegužės pirmosios šventę.

"Pirmosios gegužės rytas išaušo ne toks jau malonus ir šventiškas, kaip dar vakar tikėjosi šventės rengėjai. Miestely tebedvelkė degėsių kvapas. Kompartijos būstinės liekanos juodavo sudegusių sienų anglimis ir vienišai styrinčiu kaminu. Kalbėtojų tribūna buvo apdraskyta, raudonos medžiagos suplėšytos, supurvintos ir išmėtytos po aikštę.

Balandis ir Cviekus, dabar einas valsčiaus kompartijos sekretoriaus pareigas, iš pat ryto turėjo darbo iki valios. Išsiuntinėjo milicininkus dviračiais ir arkliais surasti vietas, kur buvo nutrauktos telefono vielos.

... Striuką surado atsitiktinai važiuojęs tuo keliu miško eigulis, kuris jį pažino. Įkėlė į vežimą ir perdavė bažnytkaimio milicininkui, kuris sustabdė pasitaikiusią plentę mašiną ir pusgyvį nusiuntė į apskrities ligoninę.

Kitas dalykas, kuris labai sugadino valdančiųjų nuotaiką, o žmonėms suteikė didelį pasitenkinimą, buvo tas, kad partizano kūnas iš turgaus aikštės dingo. Ir dingo ne valdžios patvar kymu, bet šaudymo ir gaisro maišatyje buvo pagrobtas partizanų."

Gana objektyviai, lyg būtų stebėjęs kai partizanai išlaisvino kalinių ešaloną, autorius aprašo sunkią sceną, kai okupantai pakliūva į Lietuvos partizanų rankas, kuriuos partizanai nežudo, o užrakina mašinose, patys pabėgdami apsirengę rusų enkevedistų uniformose, nuritinę pagrobtą sunkvežimį į upę, kad sovietams būtų sunkiau juos pasivyti.

Teisingai aprašytas doras partizanų elgesys su išdavike Magde, kurią nežudė, o pririšę prie medžio paliko naktį pamiškėje, kol atrado ūkininką ir perdavė valsčiaus valdžiai. Ta pamoka pakeitė Magdę ir ji atsisakė nuo tolimesnių "patarnavimų" priešui.

Dr. ALEKSAS KALINAUSKAS

Dr. PAULO KALINAUSKAS

ADVOGADOS

Inventário, Despejo, Desquite, Divorcio,
Processo Crime, Processo Trabalhista, Etc.

Rua 15 de Novembro, 244 - 4 and. - Conj. 9 - Fone: 37-8958

FÁBRICA DE GUARDA - CHUVAS

Guarda Chuvas de todos os tipos, para homens, senhoras e crianças.

Mini-sombrinhas, tipo Italiano e Alemão.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Rua Coelho Barradas, 104 - V. Prudente - Fone: 274-0677

Res.: 274-1886

Parodomi ir kiti partizanų ryšininkai, kaip mokytojas Sereika, Petrius, partizanas Petras, Aldona, kuri buvo NKVD areštuota ir vežama Rujon. Pagaliau jos laimingas pasitraukimas su repatrijuojančia Vakarų Vokietijon šeima, jos skaudus išgyvenimas pereinant Lietuvos sieną, atsisveikinant su savo besikaunančiu partizanu Petru, tuo metu sužeistu miško tankmėje, kai partizanų būrys, išvadavęs Aldoną ir kitus kalinius, pasukė į traukėsi nuo masyvios rusų kariuomenės atakos.

Bet Aldona perėjo visus sienos formalumus, tiksliai Balandžio dėka, kuris maldaujant Hansui, prisiminęs savo padarytą nusikaltimą, kai areštavo ją, rizikuodamas savo likimu, stebint rusui Govorovui, nežinančiam lietuvių kalbos, palinkėjo Aldonai:

- Laimingos kelionės ir neminėkit mane blogu, - pasakė Balandis ir paspaudė Aldonai ranką, nežinodamas, kad po dviejų savaičių jis bus areštutas, nežiūrint į tai, jog jis tarnavo Govorovo okupacinei valdžiai.

"Aldoną užliejo karščio banga. Ji pasitraukė nuo lango ir perėjo į vagono galą. Visi vagono langai į stoties pusę buvo apgulti žmonių, žiūrinčių į peroną, tartum norinčių pagauti pasakutinius Lietuvos išpūdžius.

Praslinko kelios valandos. Nakties tamsoje traukinys lėkė Vokietijos laukais, pilnas ilgesio ir vilties apgaubtų žmonių, išstrukusių iš pavergtojo krašto. Tik viena mergaitė važiuoja me sunkia širdimi. Į svetimą kraštą pas svetimus žmones. Ir kai jie klausinėja ją kodėl ji paliko savo tėvynę, ką ji galės atsakyti?

Ir ji buvo vieniša tarp svetimųjų, kaip ten, už geležinės uždangos, liko jos vieniša tauta..." V. L.

MŪSŲ ŽINIOS

JAUNIMAS AUKŠTUOSE MOKSLUOSE

VITOR TUMAS Vytauto ir Aldonos sūnus, sėkmingai išlaikė konkursinius egzaminus net trijuose universitetuose: Santa Casa, Rio Preto ir Ribeirão Preto Medicinos Fakultetuose. Pasirinko studijuoti mediciną, "Fuvest - Faculdade de Medicina de Ribeirão Preto". Jo tėvelis Vytautas Tumas, yra BLB-nės Tarybos sekretorius ir sporto vedėjas.

BLB-nė sveikina naują universitetinį kūrė ir linki geriausios sėkmės moksle.

IRUTĖ PETRAITYTĖ, Rožės ir Alfonso Petraičių duktė, išlaikė konkursinius egzaminus į tris universitetus ir š.m. 1 d. įsirašė į Katalikų Universitetą (PUC) fizikos fakultetą. Irutė dalyvau-

ja skautų ir ateitininkų stovyklose ir lanko Lietuvių Kalbos pamokas.

LUIZ HENRIQUE BARBARO, Brunos Matelionytės vyras ir Jurgio Matelionio žentas, iš Casa Verde, išlaikė egzaminus į Mackenzie universiteto teisės fakultetą, ir taip pat į Katalikų Universitetą (PUC). Luiz su Bruna visuomet dalyvauja lietuviškose šventėse ir parengimuose.

MŪSŲ MIRUSIEJI

Lietuvoje mirė, STASYS URBAITIS

Stasys, jauniausias iš šešių mūsų Kun. Petro Urbaičio brolių, mirė 1979 m. Gegužės 8 d., Šeduvoje.

Stasys, kaip ir brolis Petras, keletą metų studijavo Italijoje. Vėliau jis kaip kalbų žinovas, dirbo vertėju Fiat automobilių fabrike, Togliattigrade, Rusijoje. Stasys pergyveno daug skaudžių atvejų, kaip štai pavyzdžiui, brolio Juozo ir sesers Emilijos Sibirian išvežimą, o galiausiai — plaučių vėžio ligą.

Skaudi žinia pasiekė Braziliją ir brolių gana pavėluotai.

Iš devynerių šeimoje, dabar Kun. Petrui tebelieka atspariausioji sesuo Emilija Venslovienė. Jai su 8 vaikų šeima, teko daug iškentėti įvairiose sunkių darbų stovyklose, Sibire, per ištisą penkiolikmetį.

Amžiną atilsį Stasiui Urbaičiui, o jo broliui Kun. Petrui užuojautų!

Už lietuvišką knygą ir spaudą lietuviai tiek daug kovojo ir kentėjo. Dabar lietuviška knyga stovi ir dulka klosių lentynose, laukdama, kol kas ją nupirks.

MALDOS APAŠTALAVIMAS DĖKOJA

klebonui, kun. J. Šeškevičiui, už talką ir paskolintus reikmenis BLYNŲ BALIUI, T. L. Zarembai, Prel. Ragaižinskui, Šv. Kazimiero parapijos ir visiems kunigams už dalyvavimą, Vėrai, Angelinai ir Vitui Tatarūnams, bei Onai Koralovienei už didelį paslaugumą. Taip pat didelis ačiū Vyrų Brolėjai už pasitarnavimą!

M. Apaštalavimo Draugijos Vadovybė dar nori pareikšti didelį įvertinimą savo pačios organizacijos narams, kad dosniai prisidėjo darbu ir pasiaukojimu.

Parengimo pelnas, 16 tūkstančių kruzeirų, įteiktas klebonui, kun. J. Šeškevičiui, lietuviškosios V. Zelinos bažnyčios taisymo reikalam.

Ona Masienė ir Angelika Trūbienė

/ iki sekančių metų! /

J. BUTRIMAVIČIUS

ADVOCACIA

CIVIL. Inventario, Despejo, etc.

COMERCIAL: Falência, Cobrança, etc.

TRIBUTÁRIA: Imposto de Renda, ICM, IPI

Rua Barão de Iguape, 212 - 4º and.s/45 - Liberdade Fone: 279-5937
Horário das 9:00 às 11:00 e das 14:00 às 18:00

Rua Campos Novos, 590 - V. Zelina - Horário das 19:00 às 21:00

KALBAMA LIETUVIŠKAI

FESTEJE COM VODKA

SPUTNIK®

TRI-REFINICADA

RUSSEKAYA
OSOBAYA
VODKA

Elaborada por: Industria de Bebidas SPUTNIK
de Viktor Prokhorovitch

Rua Clemente Ferreira, 142 - São Paulo - SP

Reg. M.A. nº 351.000.321 - Reg. P.A.V.S. nº 462-R

C.G.C.M.F. nº 43.870.591/001 - Indústria Brasileira

100% CEREAL

PEDIDOS PELO FONE: 266-4680

"KUBA"

SPAUDOS VAJUS

SPAUDOS MAŠINAI AUKOJO:

BAUŽIENĖ Anelė	1.000	Cr.
JAKIŪNIENĖ Marija	500	"
KALVINSKIENĖ Anelė	"	"
GRABAUSKAS Aleksas	"	"

SANTOS IR SÃO VICENTE

lietuviai yra nuoširdžiai kviečiami dalyvauti metiniam pasiruošime Velykoms. Lietuviškos pamaldos bus Santos-Embaré, Seselių Vincentiečių koplyčioje, ketvirtą Gavėnios sekmadienį, kovo 16 d., 10 val.

Gavėnia yra ypatingas rimties ir dvasinio pakilimo laikas.

P R A N E S A M A, kad vienas iš sklypų savininkų Lituanikoje parduoda savo sklypą.

Kreiptis į sv. Juozapo B-nės pirmininką kun. Juozą Šeškevičių, Tel. 63.59.75.

UŽSIMOKĖJO UŽ ML :

BALVOČIUS Vitalis	1.500	Cr.
KAVOLIENĖ Anast.	600	"
JAKUTIS Jonas	500	"
DUTKUS Antanas	"	"
ŠLIKTA Juozas	"	"
GRABAUSKAS Aleksas	"	"
POVILAVIČIENĖ Konst.	"	"
KALVINSKIENĖ Anelė	"	"
ŽARKAUSKAS Petras	"	"
JAKIŪNAS Česlovas	"	"
BAUŽIENĖ Anelė	"	"
MASIENĖ Ona	350	"
VOSILIUS Vytautas	300	"
STĖPONAVIČIENĖ Elžb.	"	"
KLIŠIENĖ Marija	"	"
LISAUSKAITĖ Ona Lessa	"	"
LISAUSKAS Alfonsas	"	"
BUITVYDAS Povilas	"	"
BUITVYDAITĖ Elena	"	"
KUČINSKAS Antanas	"	"
LISAUSKAS Mykolas	"	"
STANKUVIENĖ Joana	"	"
TALEIKIENĖ Juzė	"	"
URBONAS Povilas	"	"
VAITKEVIČIENĖ Adelė	"	"
VENGRYS Juozas	"	"
TALEIKYTĖ Rosa Lopes	"	"

V. ANASTACIO

Sekmadienį 2 kovo, 15 val., yra šaukiamas Mokyklos salėje lietuvių susirinkimas, potvynių ištiktiesiems pagelbėti.

Būrelio Valdyba

Šio ML numerio

GARBĖS LEIDĖJA

yra:

LAUCEVIČIENĖ EMILIJA

Jai ML reiškia dėkingumą ir įvertinimą.

RETA PROGA

Vienišom ir pamaldžiom senutėm apsigyventi patogiose patalpose, vos pora šimtų metrų nuo Sv. Kazimiero parapijos koplyčios, tai didelis patogumas ir reta galimybė. Lietuviška kompanija ir religinis aptarnavimas sujungti kartu svetimam krašte ir labai prieinamom sąlygoms, tai dalykas kuris ne taip lengvai pasitaiko. Ačiū Dievui, šitokia galimybė ir proga iš tikrųjų yra. Kas nori sužinoti daugiau, tegu telefonuoja Kun. P. Urbaičiui. Telefonas: 273-0338.

ŽINIOS IŠ MOONHO VELHO

Magdalena Buitvydienė, vietos "Labdaros Ratelio" veikėja ir kitų organizacijų narė, kaip praetais metais, maždaug šiuo laiku, turėjo vargo su koja, taip dabar kenčia rankos lūžį.

ML linki mielai platintojai ir skaitytojai veikiai atsigauti.

A + A TĖVO JONO BRUŽIKO, 7-tųjų mirties metinių MISIOS bus atlaikytos sekmadienį, kovo 16 d. 8.00 val. sv. KAZIMIERO PARAPIJOS KOPLYCIOJE. Parapijos Maldos Apastalavimo moterys kviečia visus dalyvauti

Šv. Kazimieras

LIETUVOS, ASMENINĖS LIETUVIŲ PARAPIJOS S. PAULYJE IR LIETUVIŠKO JAUNIMO "GLOBĖJAS" BUS IŠKILMINGAI ŠVENČIAMAS KOVO 9 DIENĄ.

P R O G R A M A

16 VAL.: MIŠIOS ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOS SALĖJE. GIEDOS AUŠROS CHORAS, PAMALDOM VADOVAUS JAUNIMAS.

17 VAL.: MİNĖJIMAS IR MENINĖ DALIS. PRAVEDA SKAUTAI.

18 VAL.: SUNEŠTINĖS VAISĖS IR KNYGOS MŪGE. KAZIMIERŲ TORTAS SU ŠAMPANU IR SVEIKINIMAIS.

